

Pon, 3-10-2022, 09:35:16

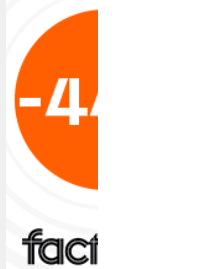
Komentirajte

Telefon

Radi dogovora o prilozima, Portal je moguće kontaktirati putem Davora Dijanovića, radnim danom od 17 do 19 sati na broj +385-95-909-7746.

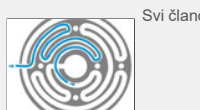
ombre
— IT'S A MEN'S WORLD —

Poveznice

Snalaženje

Svi članci smješteni ovisno o sadržaju po rubrikama. Njima se pristupa preko glavnoga izbornika na [vrhu stranice](#). Ako se članci ne mogu tako naći, i tekst i slike na Portalu mogu se pretraživati i preko [Googlea](#) uz upit (upit treba upisati bez navodnika): „traženi pojam site:hkv.hr“.

Administriranje

Korisničko ime

T. Šovagović: René Matoušek – Vukovar sâm, neispričana priča (9)

Objavljeno: 25. rujna 2022.

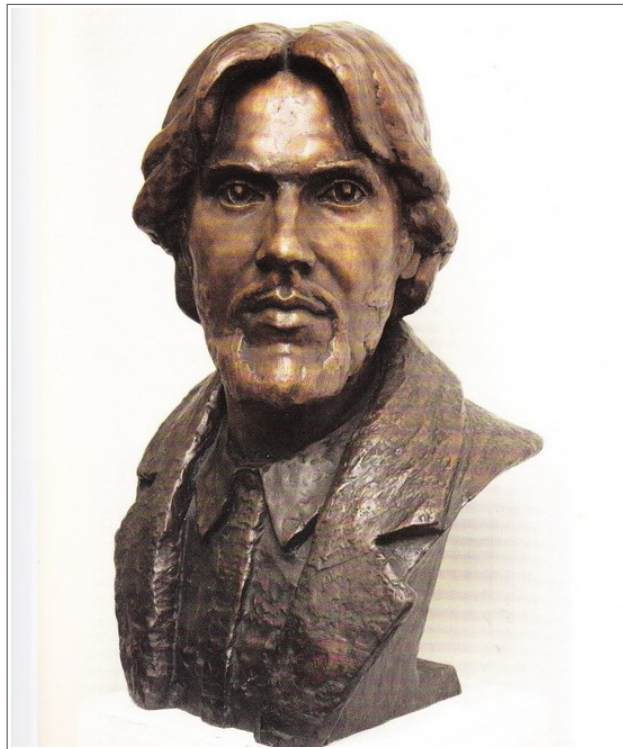

1 komentar

Nizanka u deset nastavaka donosi svjedočanstva i manje poznate činjenice o životnom putu ubijenoga vukovarskoga stomatologa i književnika Renéa Matouška (1958. – 1991.) s ciljem sadržajnijega upućivanja hrvatske javnosti u njegovu snažnu osobnost i svestrano stvaralaštvo prekinuto velikosrpskom agresijom na Vukovar i mučeništvom na „Veleprometu“.

„Hrvatski dom“ – životom posvjedočeni ideali i napisane riječi

Pri kraju novinskoga teksta „Obnovljeno društvo ‘Hrvatski dom‘“, objavljenoga u „Osječkom tjedniku“ 18. siječnja 1991. godine René je zapisao: „S obzirom da je osnovna zadaća vraćanje Hrvatskog doma Društvu kako bi se mogle razvijati aktivnosti zahtijevamo da se zgrada, koju je izgradilo dobrovoljnim prilozima hrvatsko pučanstvo Vukovara i okoline, tom istom društvu i narodu vrati jer mu po Božjim i po ljudskim zakonima pripada“. Uz obnoviteljske skupštine 14. prosinca 1990. godine u Centru za kulturu Vukovar, nakon 42-godišnje zabrane djelovanja dekretom tadašnjega Ministarstva prosvjete FNRJ, autor je ponovio smisao povratka Društva „koje je od svojega osnutka 1921. godine bilo stjecište cjelokupnoga kulturnoga i javnoga života“. René je postao tajnikom „Hrvatskoga doma“, a predsjednikom profesor Branko Crlenjak, čije je riječi Matoušek također citirao u istom članku: „Što smo imali proteklih 45 godina našega doba? Bez zlonamjernosti i tendencioznosti, jedini je odgovor – NIŠTA! Ništa koje nema opravdanja. Zar ne osjećate da vam je nepovratno nešto oduzeto?! Da ste obogaljeni za čitav jedan život?!“. Članovi obnovljenoga Društva nisu željeli pristati na novu obogaljenost stare hrvatske šutnje. Tom je prigodom i glasoviti muzeolog i kolekcionar Antun Bauer proglašen počasnim članom Društva „Hrvatski dom“ uz dugi pljesak okupljenih „Zmaj u vučedolskom“.

Bista Renéa Matouška, rad kipara Mladena Mikulina, u novoj zgradi „Hrvatskoga doma“ u Vukovaru

Te zloslutne 1991. tajnik „Hrvatskoga doma“, povratnik u rodni grad nakon pet žegarskih godina, prionuo je kulturnom buđenju zatiranoga hrvatskoga nacionalnoga identiteta, što se osobito očituje u tekstovima njegove rubrike „Carski rez“: „Kulturni dinar u tuđem džepu“ (25. siječnja), „Buridanov magarac: bratstvo i jedinstvo“ (1. veljače), „Knin – glavni grad“ (8. veljače), „Hrvatsko-srpske endemske biljke i jugo-hortikultura“ (15. veljače), svi redom objavljeni u „Osječkom tjedniku“. Cinizam oštroga pera ubadao je socijalizam u raspadajuću besmislenost. Poetski vjerujući da se umjetna federalna tvorevina može razići mirnim putem.

Poduzetan na raznim područjima, organizirao je René 22. ožujka 1991. predstavljanje zbirke „Lutajuća svjetlost“ kolege pjesnika Ivana Baranjeka, koji će također s Renéom nestati u najcrnijim hrvatskim noćima od 18. do 20. studenoga iste godine. Uz književnika Vladimira Rema, drugoga dana proljeća, nitko od uzvanika u mramornoj dvorani Dvorca Eltz (Gradskega muzeja) nije znao kako tragični dani dolaze. Paradoksalno, devet dana prije Baranjekova predstavljanja Matoušek je podnio pristupnicu za člana Ogranka Matice hrvatske u Vukovaru, ali o njoj je središnjica odlučila tek 9. veljače 1992., kada se već pokojni René s oko tri tisuće vukovarskih supatnika vodio kao nestala osoba. Hoteći povezati Vinkovce i Vukovar o 320. obljetnici glavosjeka Petra Zrinskoga i Frana Krste Frankopana, u suradnji s matičarima pokraj Bosuta, predsjednik Branko Crlenjak i tajnik René upriličili su svečani događaj – ponovno u Dvorcu Eltz. Kako je u sjećanjima zapisao Tomo Šalić: „U Vukovar smo doputovali s policijskom pratnjom. Dočekali su nas zabrinuti Vukovarci: Crlenjak, Matoušek, Baranjek, Stengi i Turk. Sve je prošlo u najboljem redu. Neki su od ganutosti i tjeskobe zaplakali. René Matoušek je načinio deset fotografskih snimaka i poslao mi kasnije u Vinkovce. Zajedno s ostalim domaćinima ispratio nas je u dvorište. Ispričali su se da nas zbog opasnosti ne mogu pozvati ni na kavu.“ Opasnost velikosrpskoga zla koja je lebdjela nad vinkovačkim i vukovarskim područjem

HR kalendar

- 2. listopada 1872. rođen Robert Frangeš Mihanović
- 2. listopada 1897. praizvedba opere „Porin“
- 2. listopada 1971. poginuo Rene Marčić
- 2. listopada 1978. umro Zvonimir Katalenić
- 2. listopada 1997. umro Grgo Gamulin
- 2. listopada 2007. umro Šime Dodan
- 3. listopada 1905. potpisana Riječka rezolucija
- 3. listopada 1929. zabranjeno isticanje hrv. zastave

Pretraži hkv.hr

POBOLJŠAO Google

Kontakti

KONTAKTI

Telefon Tajništva
+385 (0)91/728-7044

Elektronička pošta Tajništva
tajnistvo@hkv.hr

Elektronička pošta Uredništva
urednistvo@hkv.hr

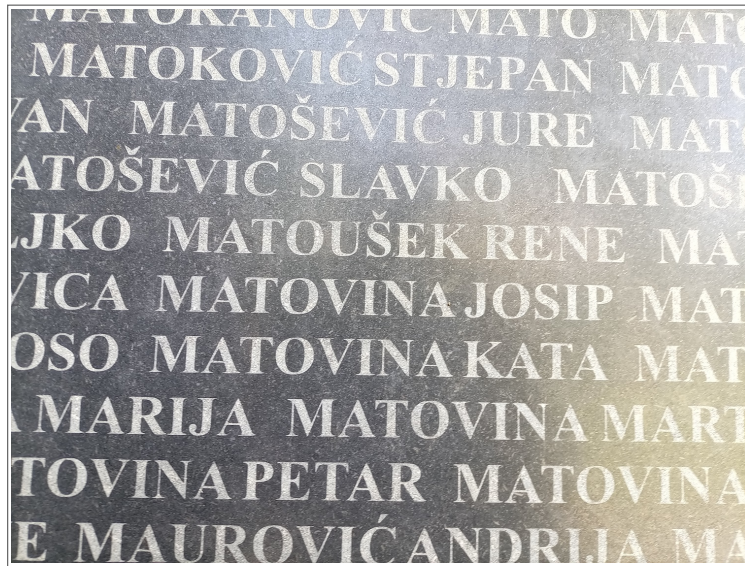

materijalizirala se svega dva dana poslije toga, u četvrtak 2. svibnja 1991. godin
 masakrom nad dvanaest hrvatskih redarstvenika. [Domovini](#) Selu zasjedom i

U dvorištu Pastoralnoga centra sv. Bone, unutar franjevačkoga samostana sv. Filipa i Jakova u Vukovaru, s pogledom na Dunav, postavljene su 2019. spomen-ploče s imenima 2717 vukovarskih žrtava u Domovinskom ratu, među kojima je i René

Želeći da svi dobronamjerni vukovarski građani sačuvaju dostojanstvo, grupa hrvatskih, srpskih i intelektualaca ostalih nacionalnosti uz Vuku i Dunav pozvala je na razum i suživot, objavom pisma u listu „Vuteks“ (broj 371 s nadnevkom 28. svibnja 1991.) koje sadrži četiri točke s 46 potpisnika, među kojima je bio i René. Uz poziv na dijalog, ključna točka broj tri, koja nije naišla na razumijevanje onih koji su rat već imali pripremljen, glasila je: „Hrvati, Srbi i druge nacionalnosti, koje stoljećima žive na ovim prostorima, razvijat će i dalje mostove suradnje i suživota, poštujući teritorijalni integritet Republike Hrvatske i legalne institucije sistema“. Sam spomen Republike Hrvatske, već natopljene krvlju Josipa Jovića na Plitvicama i mučki dočekanim policajcima od strane (u međuvremenu u Dunavu utopljenog) Vukašina Šoškočanina i njegove koljačke svite, izazivao je otpor kod tobožnjih Jugoslavena, zapravo preodjevenih u velikosrpske osvajačke planove, ususret kobnom ljetu i jeseni 1991. godine, kada su tenkovi JNA uz pomoć paravojnih četničkih formacija krenuli u rušilački pohod prema svemu hrvatskomu. Pismo razumnih hrvatskih, srpskih i osoba drugih nacionalnosti ostalo je mrtvim slovom na papiru, prije nego što je i čitav Grad postao mrtav, ubijen, sravnjen i protjeran. Ali pismo jest dokaz da se i u slutnji rata pokušalo ostati Čovjekom.

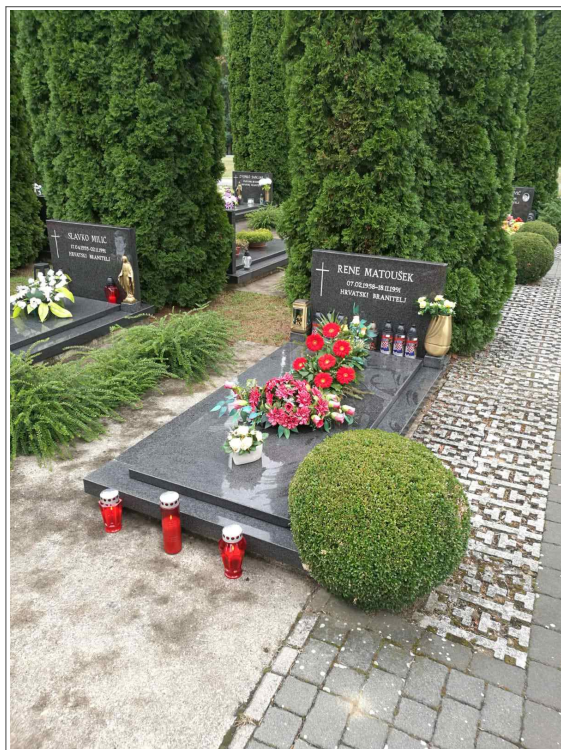

„Glas hrvatske žrtve – Zid boli“ na zagrebačkom groblju Mirogoju

Tijekom bjesomučne velikosrpske opsade René je, čisteći ruševine iza rasutih projektila u dvorištu obiteljske kuće, radeći stomatološki posao preko ceste u Stručnom operativnom štabu vukovarske bolnice, istodobno pokušavao Hrvatskoj i trajno beščutnom svijetu prenijeti istinu o sivomaslinastom barbarstvu na izmaku 21. stoljeća. O tomu je u knjizi „DA za Renéa“ svjedočio i osječki novinar Josip Esterajher. „René je u jednom navratu uz pomoć još jednog vukovarskog radio-amatera prenio izvješće o stanju u Vukovaru koje smo pripremili u Hrvatskom radiju Vukovar. Renéov je glas preko CB stanice prenesen do drugog radio-amatera u Vinkovcima koji je potom vrpcom s Renéovim glasom prosljedio ostalim radijskim postajama“, stoji u sjećanjima Esterajhera koji je spomenuo i druge kolege, među kojima i Sinišu Glavaševića i Branimira Polovinu, čiji su zemni ostatci pronađeni na masovnom stratištu Grabovo nadomak Ovcari.

O samom kraju Renéova životna puta poznate su osnovne činjenice, već iznesene u nizanki: s bratom Robertom i majkom Božicom istjeran je 19. studenoga iz podruma obiteljske kuće i zajedno su prošli turobno putovanje u koloni do „Veleprometova“ skladišta na Sajmištu, prenamijenjenoga u stratište vukovarskih branitelja. Braća su razdvojena, Robert je odveden u logor u Srijemskoj Mitrovici, Renéu se izgubio trag do studenoga 2002. Slijedila je duga i bolna potraga. Nastojanja da svjedoči zločina govore.

Zanimljivo je spomenuti, među Renéovim društvom iz mladosti bila su i braća Novak, uz prije spomenutoga Julija tu je bio i Zdenko Novak. On je čudom uspio iskočiti iz kamiona koji je s Ovcare vozio na Grabovo. Nakon cjelonoćnoga hoda zatekao se promrznut i gladan u Marincima, gdje je uhićen i sproveden u logor u Srijemskoj Mitrovici. Ali izbjegao je već pripremljenu smrt, što je također priča hrvatske tuge o nedovoljno kažnjenim zločin(c)ima. Malen je broj malenih kazni onih rijetkih osuđenih za najbolju noć novije hrvatske povijesti. Uključujući i dane u „Veleprometu“. Uostalom, jedan od preživjelih s Ovcare Dragutin Berghofer-Beli prethodno je potpisnik ovih redaka svjedočio kako je svojim očima vidio i zna ime pojedinca koji je iz hangara izdvojio skupinu hrvatskih branitelja, među kojima Zdravka Vlaisavljevića Edija, Krunoslava Golca, Tihomira Perkovića (prethodno dovedenoga upravo s Ovcare kao i Berghofer) i Renéa. Svi su usmrćeni. Istraga prema svjedočanstvu Beloga? Nije je bilo. Prošla je 31 godina. Ali tako je trebalo proći i jedanaest godina dok se nisu pronašli i Renéovi zemni ostatci. Razlika je u (ne)postojanju političke volje da se procesuiraju zločini koji ne zastarjevaju. Naprotiv, živimo u vremenu kada Republika Srbija podiže optužnice protiv hrvatskih pilota. Hoće li hrvatsko pravosuđe isto učiniti i protiv nepoznatih počinitelja iz protuzračne obrane tzv. JNA koji su u noći s 1. na 2. prosinca 1991. kod Otoka srušili avion „Antonov“ s pripadnicima Prvoga samostalnoga zrakoplovnoga voda Osijek – pilotima Markom Živkovićem i Mirkom Vukušićem te padobrancima Radom Grivom i Antom Plazibatom? Zna li uopće Hrvatska njihova imena? Hoće li to biti uvjet Srbije

Renéov grob na vukovarskom Memorijalnom groblju

Ono što Renéa čini drukčijim (ne i iznad bilo koje druge žrtve Domovinskoga rata) jest spoznaja da je stradao i zbog svojih riječi, ali i položaja. Zbog beskompromisnoga novinarstva. Zbog pokušaja da Vukovar još izraženije postane mjestom književnih i esperantskih susreta. Biti tajnikom „Hrvatskoga doma“, s pripadajućom iskaznicom, bilo je presudno u bezumnom kogaču zla. Širokih pogleda, imao je sugovornike u srpskim prijateljima, potpisnicima onoga pisma. Nažalost, nitko mu od njih nije mogao pomoći i reći jednu lijepu riječ onog 20. studenoga 1991. godine kod stolarije na „Veleprometu“. Bez prava na obranu (u svojem rodnom gradu), bez trunke sućuti prema svim horizontima koje je nosio u dubokoj hrvatsko-češkoj duši, bez mrvice razumijevanja životopisa jedinoga Hrvata u pravoslavnom selu Žegar, bez strpljenja da se sasluša istina o jednako zatrim hrvatskim i srpskim društveno-kulturnim institucijama za vrijeme druge Jugoslavije, bez mogućnosti još jednom izraziti glasom i olovkom svu uzaludnost učinjenih, ali i predstojećih zločina. Smetala im je Republika Hrvatska. Smeta i danas, ma koliko mi šutjeli o tome ili sluganski spuštali glavu na sve pokušaje nametanja kolektivne krivnje drukčijih uniformi (čitaj: odijela), istoga rukopisa.

One 1991. godine René je čestitošću svojega domoljublja pokazao što znači životom svjedočiti napisane riječi. I osjećati ih. Obnovljeni „Hrvatski dom“ stoji na traženom mjestu, u zgradi vraćenoj krvlju tamo gdje pripada „po Božjim i po ljudskim zakonima“.

Tomislav Šovagović

Tekst je dio niza „René Matoušek – Vukovar sâm, neispričana priča“, a objavljen je na Portalu HKV-a u sklopu projekta poticanja novinarske izvrsnosti u 2022. godini Agencije za elektroničke medije. Prenosjenje sadržaja dopušteno je uz objavu izvora i autorova imena.

Povezano:

- T. Šovagović: René Matoušek – Vukovar sâm, neispričana priča (1)
- T. Šovagović: René Matoušek – Vukovar sâm, neispričana priča (2)
- T. Šovagović: René Matoušek – Vukovar sâm, neispričana priča (3)
- T. Šovagović: René Matoušek – Vukovar sâm, neispričana priča (4)
- T. Šovagović: René Matoušek – Vukovar sâm, neispričana priča (5)
- T. Šovagović: René Matoušek – Vukovar sâm, neispričana priča (6)
- T. Šovagović: René Matoušek – Vukovar sâm, neispričana priča (7)
- T. Šovagović: René Matoušek – Vukovar sâm, neispričana priča (8)
- T. Šovagović: René Matoušek – Vukovar sâm, neispričana priča (10) - KRAJ